

V. ERANSKINA

INGURUMEN EBALUAZIO

ESTRATEGIKOAREN ESKABIDEA

I.– Sarrera eta aurrekariak

I.1.– Aurreikusitako plan edo programaren datu orokorrak

Plan edo programaren titulua edo xedea

Izenburua

(Adierazi plan edo programaren izen osoa)

ENIRIO-ARALARKO PLAN OROKORRA (2025-2034)

Xedea

[Funtsezko helburuak, arauen zein azpiegituren zehaztapenak edo bestelakoak eta aurreikusitako aukerak eta inbertsioak labur-labur azaltzea (1.000 karaktere)]

Enirio-Aralar Mankomunitatea lurralde berezia da, udalerrri bat ez den beste toki-erakunde bat delako eta Onura Publikoko Mendi, Parke Natural eta Kontserbazio Bereziko Eremu (Natura 2000 Sarea) gisa katalogatzearen ondorioz babes-araubide hirukoitza duelako. Mankomunitatearen Batzarrak administratzen du, eta bertan biltzen dira garai batean Villafrancako Batasunaren jurisdikzioaren mende zeuden udalerrriak (Altzaga, Arama, Ataun, Beasain, Gainza, Itsasondo, Lazkano, Ordizia eta Zaldibia) eta Amezketako Batasun zaharreko udalerrriak (Abaltzisketa, Amezketeta, Baliarrain, Ikaztegieta, Legorreta eta Orendain). 3.450 ha inguru hedatzen da Aralar mendilerroko Gipuzkoako isurialdeko eremu garaietan. Lurralde horretan interakzio luzeak gertatu dira ingurune naturalaren eta historikoki garatu diren giza jardueren artean. Emaizta Natura Ondare baliotsua da, neurri batean, giza jardueren mende dagoena – Giza Izaera – eta Kultura Ondare baliotsua, Aralar erabili duten giza gizarteek egindako egokitzapenen emaitza. Emaizta gisa, ondare-balio garrantzitsuak dituen lurraldea dugu, bai ikuspegi "naturaletik", bai "kulturaletik". Gaur egun, eragin handiena duten erabilera abeltzaintza eta erabilera publikoa dira. Lehenengoak arduraren berezia du eremu irekiko paisaiak eta habitatak mantentzeko. Baso-eremuak azaleraren heren bat hartzen du gutxi gorabehera, eta iraganean ekoizpen erabilera garrantzitsua izan bazuen ere, gaur egun, ekoizpen-helburua anekdotikoa da, helburu ekologikoa nagusi delarik. Orain arte, Mankomunitateak ez du izan lurraldea babesteko araubide desberdinekin bat datorren plangintza espezifikorako tresna juridikorik, nahiz eta plangintza horren aitzindari izan diren ekimenak egon diren. Ildo horretan, mugarri bat izan zen Enirio-Aralarko Ekintzen Egitamua 2002, espazioan garatzen ziren erabilerei buruzko oinarrizko irizpideak eta plangintza ezartzea ahalbidetu zuena. 2015-2019 aldian, Kudeaketa Planak proposamen horietako batzuk hartu eta zabaldu zituen, artzainen bizi-kalitatea hobetzeko. Horregatik, Enirio-Aralar Mankomunitateak eta Gipuzkoako Foru Aldundiko Lurralde Oreka Berdearen Departamentuak eremu horren **plangintza estrategikoari** buruzko dokumentu berri bat egitea erabaki dute. Dokumentu horretan, Enirio-Aralarko ondare-eremuei eusteko, leheneratzeko eta balio emateko irizpideak definituko dira, azken urteetan Aralarri buruz izan dituzten ikuspegi desberdinak gaituz, eta helburu horretarako behar diren programak definituko dira. Plangintza estrategiko hori egiteko, Mankomunitateak Plan Orokorraren figura aukeratu du, eta Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren izapidetzearekin parekatu du.

Izapide mota

Formulazioa

Tresna mota

Aukeratu elementu bat.

Beste batzuk, estrategikoak (zehaztu): Plan Orokorra

Beste batzuk, zehaztapen geoerreferentziagarriak (zehaztu): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Antolamenduaren esparrua

EAE

Lurralde Historikoa

Araba

Bizkaia

Gipuzkoa

Eremu funtzionala (zehaztu): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Udalerria (zehaztu, hainbat udalaz gaindikoa bada): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Beste batzuk (zehaztu): Enirio-Aralar Makomunitatea

Udalaz azpikoa (zehaztu):

Udalerria: Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Esparrua: Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

UTM koordenadak (poligono sinplifikatu inguratzailea): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Azalera: Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Plangintzan sartutako gaiak:

(hautaketa anitza)

Nekazaritza

Abelzaintza

Basogintza

Akuikultura

Arrantza

- Energia
- Meatzaritza
- Industria
- Garraioa
- Hondakinen kudeaketa
- Ur-baliabideen kudeaketa
- Jabari publiko hidraulikoa edo itsas-lehorrekoa okupatzea
- Telekomunikazioak
- Turismoa
- Lurraldearen antolamendua
- Hirigintza
- Beste batzuk:
 - Biodibertsitatea
 - Klima-aldaketa
 - Informazioa eta parte-hartzea
 - Beste batzuk (zehaztu): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Planaren edo programaren beharra eta egokitasuna justifikatzea

[Planak edo programak bete beharreko premien justifikazioa eta horiek formulatzeko dauden egokitasunelementuak ere (ekonomikoa, soziala, ingurumenekoa...) laburbiltzea, baita, hala badagokio, Euskal Autonomia Erkidegoko lurzoruari buruzko 2/2006 Legearen 4. artikuluan adierazitako interes publikoaren mende dagoen ere (500 karaktere)]

Orain arte, Mankomunitateak ez du izan lurraldea babesteko araubide desberdinekin bat datorren plangintza espezifikorako tresna juridikorik, nahiz eta plangintza horren aitzindari izan diren ekimenak egon diren. Ildo horretan, mugarri bat izan zen Enirio-Aralarko Ekintzen Egitamua 2002, espazioan garatzen ziren erabilerei buruzko oinarrizko irizpideak eta plangintza ezartzea ahalbidetu zuena. 2015-2019 Kudeaketa Planak proposamen horietako batzuk hartu eta zabaldu zituen, artzainen bizi-kalitatea hobetzeko.

Horregatik, Enirio-Aralar Mankomunitateak eta Gipuzkoako Foru Aldundiko Lurralde Oreka Berdeko Departamentuak eremu horren plangintza estrategikoko dokumentu berri bat egitea erabaki dute. Dokumentu horretan, Enirio-Aralarko ondare-eremuak mantendu, berrezarri eta balioesteko irizpideak zehaztuko dira, Aralarri buruz izandako ikuspegi desberdinak gaindituz, eta helburu horretarako behar diren programak definituko dira.

Plan edo programaren eskumenak legitimatzea

Plan edo programa formulatzean ekimena eta edukiak legitimatzen dituzten arauak, ekintzak edo eskumenak identifikatzea eta azaltzea (500 karaktere)

Enirio-Aralarko Plan Orokorra Mankomunitateak eta Gipuzkoako Foru Aldundiak batera onartuko dute. Plan hori egitea Mankomunitatearen Erabakiak berak eskatzen du, Planaren beharra zehazten duenak (2025eko otsailaren 6an ospatutako Enirio Aralar Mankomunitateko Zuzendaritza Batzarraren akordioa).

Dekretu honen arabera ingurumen-ebaluazioa jasotzeko legezko kasua

(Ebaluatu beharreko plan edo programa ebaluaziopean jartzeko aplikatu beharreko dekretuaren 4. edo 5. artikuluen epigrafea edo epigrafeak zehaztu)

Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumena babesteko otsailaren 27ko 3/1998 Lege Orokorren IA. eranskina

- 1.- Lurraldearen Antolamendurako Gidalerroak.
- 2.- Lurralde Plan Partzialak.
- 3.- Lurraldearen Arloko Planak.
- 4.- Hiri-antolamenduko plan orokorrak.
- 5.- Sektorekatze-planak.
- 6.- Ingurumenean ondorio nabarmenak izan ditzaketen plangintza orokorraren bateragarritasun-planak, hiri-antolamendurako plan partzialak eta hiri-antolamendurako plan bereziak.
- 7.- Ingurumenean ondorio nabarmenak izan ditzaketen aurreko planen aldaketak.
- 8.- Honako baldintza hauek betetzen dituzten planak edo programak:
 - a.- Herri-administrazio batek eginda edo onartuta egotea.
 - b.- Lege- edo arau-xedapen batek edo ministro-kontseiluak edo autonomia-erkidego bateko gobernukontseiluak eskatuta egin edo onartuta egotea.
 - c.- Ingurumenaren gainean ondorio nabarmenak eduki ahal izatea.
 - d.- Arlo hauetakoren batekin lotura edukitzea: nekazaritza, abeltzaintza, basogintza, akuikultura, arrantza, energia, meatzaritza, industria, garraioa, hondakinen kudeaketa, ur-baliabideen kudeaketa, itsas-lehorreko jabari publikoaren edo hidraulikoaren okupazioa, telekomunikazioak, turismoa, hiriko eta landa-eremuko lurraldearen antolamendua eta lurzorua erabileraren antolamendua.

Ondorengo kasu hauetan, badira ezaugarri edo egoera batzuk ingurumen-ebaluazio estrategikoa egin beharra dakartenak, ingurumenari nabarmenki eragingo zaiolako:

Ingurumenaren gaineko eragina ebaluatzea legezko betebeharra duten egitasmoak bihar-etzi baimentzeko esparrua zehazten dutenean.

Zuzenean edo zeharka, Natura 2000 Sareko eremu bati era nabarmenean eragitea gerta daitekeenean.

Ondare naturalari eta biodibertsitateari buruzko oinarrizko legeria edo Euskal Autonomia Erkidegoko natura zaintzeko legeria aplikatuz emandako arau-xedapen orokorrek edo nazioarteko hitzarmenek eragindako ingurumen-babeserako erregimenen bat duten eremuetan eragiten dutenean.

Batera bildutako administrazio-eskumenak

Organo sustatzailea:

Enirio-Aralar Mankomunitatea eta Gipuzkoako Foru Aldundia

Oinarrizko organoa edo behin betiko onartzeko arduraduna:

Enirio-Aralar Mankomunitatea eta Gipuzkoako Foru Aldundia

Ingurumen-organoa:

Gipuzkoako Foru Aldundia (GFA)

I.2.– Plan edo programaren aurrekariak

[Goragoko hierarkia mailako plangintza \(horrelakorik badago\)](#)

Tresna	Plan edo programa behin betiko onartzeko data	Haren ingurumen-ebaluazio estrategikoaren azalpen laburra eta zehaztapen nagusiak (1.000 karaktere)
Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Egin klik edo sakatu hemen data bat idazteko.	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

I.3.– Aurreikusitako plan edo programaren izapideak.

Erreferentziako agiriaren eskaeraren aurretiko faseak azaltzea

Administrazio-egintza	Data		Organo igorlea	Lotutako dokumentazioa (Arau-erref.)
	Hasiera	Amaiera		
Mankomunitatearen akordioa	06/02/2025	06/02/2025	Mankomunitatea	Enirio Aralar Mankomunitateko Zuzendaritza Batzarraren akordioa

Erreferentziako agiria igorri osteko administrazio-egintzak, plan edo programaren izapideetan aurreikusita daudenak

Administrazio-egintza	Aurreikusitako data	Organo igorlea	Lotutako dokumentazioa (Arau-erref.)
Ingurumen-azterketa estrategikoa egitea	2 hilabete erreferentziako agiria igorri ondoren	Enirio-Aralar Mankomunitatea eta GFA	Ingurumen-azterketa estrategikoa
Jendaurrean jartzeko eta entzunaldirako epea irekitzea	2 hilabete erreferentziako agiria igorri ondoren	Enirio-Aralar Mankomunitatea eta GFA	Ingurumen-azterketa estrategikoa
Jendurreko erakustaldia eta entzunaldia ixtea	Hilabete, jendaurrean jartzen denetik	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	IAE.Hainbat erakunde/pertsonaren alegazioak eta txostenak jaso dira
Erantzunak prestatzea, aldaketak sartzea, ingurumen-organoari IAEda igortzea	Hilabete, jendaurrean jartzen denetik	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	IAE aldaketekin eta alegazioen txostena
Ingurumen-adierazpen estrategikoa	3 hilabete	GFAko Jasangarritasun Departamentua	Ingurumen-adierazpen estrategikoa
Mankomunitateak eta GFAk onartzea	Egin klik edo sakatu hemen data bat idazteko.	Enirio-Aralar Mankomunitatea eta GFA	Enirio-Aralar Plan Orokorra
GAOn publikatzea	Egin klik edo sakatu hemen data bat idazteko.	GFAko zerbitzu juridikoa	Onartutako plana eta 21/2013 Legearen 26. artikuluan adierazitako dokumentazioa

Plan edo programaren izapideetan zeharreko parte-hartze publikoaren azalpena

Esku hartzeko maila	Plan edo programaren izapideak egiteko fasea	Planaren edukia (Ordezko proposamenak eta horien zabaltasuna)	Esku hartzeko epea
Kontsulta	Aurrerakina	Enirio-Aralarko Plan Orokorraren zirriborroa eta hasierako dokumentu estrategikoa	45 egun

Esku hartzeko maila	Plan edo programaren izapideak egiteko fasea	Planaren edukia (Ordezko proposamenak eta horien zabaltasuna)	Esku hartzeko epea
Informazioa	Hasierako bertsioa	Enirio-Aralarko Plan Orokorren hasierako bertsioa, ingurumen-azterketa estrategikoarekin batera	45 egun
kontsulta	Hasierako bertsioa	Enirio-Aralarko Plan Orokorren hasierako bertsioa, ingurumen-azterketa estrategikoarekin batera	45 egun (aurrekoarekin batera)

I.4.– Plan edo programaren ondorengo garapen-tresnak

Tresna mota	Azalpen sintetikoa	Izapideen egoera	Ingurumen-ebaluaziopean jartzea (IEE edo IIE) (Eginda edo aurreikusgarria)
Plana	Enirio-Aralarko Plan Orokorra garatzeko idazten diren balizko planak	☒ Garapenik gabe (kasu orokorra) ☐ Aurrerapena ☐ Hasierako onespena, behinbehinekoa edo behin betikoa ☐ Beste batzuk (zehaztu) Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Aurreikus daitekeen IEE arrunta (6.1 21/2013 Legea eta 10/2021 Legearen II.A eranskina).

Tresna mota	Azalpen sintetikoa	Izapideen egoera	Ingurumen- ebaluaziopean jartzea (IEE edo IIE) (Eginda edo aurreikusgarria)
Plana	Enirio-Aralarko Plan Orokorra garatzeko idazten diren balizko planak	☒ Garapenik gabe (kasu orokorra) ☐ Aurrerapena ☐ Hasierako onespena, behinbehinekoa edo behin betikoa ☐ Beste batzuk (zehaztu) Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Aurreikus daitekeen IEE sinplifikatua (6.2 21/2013 Legea eta 10/2021 Legearen II.B eranskina).
Proiektua	Enirio-Aralarko Plan Orokorra garatzeko idazten diren proiektu posibleak	☒ Garapenik gabe (kasu orokorra) ☐ Aurrerapena ☐ Hasierako onespena, behinbehinekoa edo behin betikoa ☐ Beste batzuk (zehaztu) Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	IIA sinplifikatua, Natura 2000 Sarean eta/edo gune babestuetan eragin nabarmena izan dezakeelako (21/2013 Legearen 7.2.b artikulua eta 10/2021 Legearen 76. artikulua eta II.E eranskina)
Proiektua	Enirio-Aralarko Plan Orokorra garatzeko idazten diren proiektu posibleak	☒ Garapenik gabe (kasu orokorra) ☐ Aurrerapena ☐ Hasierako onespena, behinbehinekoa edo behin betikoa ☐ Beste batzuk (zehaztu) Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Atalaseak gairiditzeagatiko IIA sinplifikatua (21/2013 Legearen II. eranskineko proiektuak eta 10/2021 Legearen II.E eranskina)

Tresna mota	Azalpen sintetikoa	Izapideen egoera	Ingurumen- ebaluaziopean jartzea (IEE edo IIE) (Eginda edo aurreikusgarria)
Proiektua	Enirio-Aralarko Plan Orokorra garatzeko idazten diren proiektu posibleak	☒ Garapenik gabe (kasu orokorra) ☐ Aurrerapena ☐ Hasierako onespena, behinbehinekora edo behin betikoa ☐ Beste batzuk (zehaztu) Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Atalaseak gaintzeagatiko IIA arrunta (21/2013 Legearen I. eranskineko proiektuak eta 10/2021 Legearen II.D eranskina),

II.– Administrazio-esparrua Erreferentziako ingurumen-helburuak eta -zehaztapenak identifikatzea.

II.1.– Aplikatu beharreko lurralde- eta ingurumen-araudia

[Erkidego (txertatu gabe), Estatu, autonomia eta/edo foru mailan garrantzitsuena den indarreko araudia identifikatzea, baldin eta aplikagarria bada edo inplikazio zuzena badu plan edo programaren edo haren helburuen ingurumen-ondorio nabarmen gertagarriei dagokienez. (Gaiak: orokorra ingurumenari buruz; ingurumen-ebaluazio estrategikoa eta ingurumen-eragina; biodibertsitatea; klima-aldaketa eta eraginkortasun energetikoa; kutsaduraren prebentzioa eta kontrola; lurralde- eta hiri-antolamendua; historia- eta kultura-ondarea; informazio eta parte-hartze publikoa ingurumenean; beste batzuk)].

Gaiak	Araudia (Zerrenda)	Helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Garapen-irizpideak (Helburuak inplementatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburuen jarraipena egiteko adierazlearen zerrenda)
Bestelakoak	10/2021 Legea, abenduaren 9koa, Euskadiko Ingurumen Administrazioarena	II Eren eta IE Eren prozedura aplikatzea, hala dagokionean; horrela, ziurtatu egingo da planek eta proiektuek ingurumenean dituzten ondorioak ebaluatzen direla.	Aralarko Plan Orokorra garatzen diren kasuan, aldeko ingurumen-txosten estrategikoa edo IAA lortzea. Proiektuaren kasuan, aldeko ingurumen-txostena edo IIA lortzea	Planen kasuan, ingurumen-txosten estrategikoaren edo IA Aren baldintzak betetzen direla kontrolatzea, eta ondoren jasoko dituzten proiektuetan ezartzea. Proiektuen kasuan, ingurumen-txostenean edo IIA n jasotako baldintzak betetzen direla kontrolatzea.
Bestelakoak	21/2013 Legea, abenduaren 9koa, ingurumen-ebaluazio estrategikoari buruzkoa	II Eren eta IE Eren prozedura aplikatzea, hala dagokionean; horrela, ziurtatu egingo da planek eta proiektuek ingurumenean dituzten ondorioak ebaluatzen direla	Enirio-Aralarko Plan Orokorra garatzeko sortzen diren planen kasuan, aldeko ingurumen-txosten estrategikoa edo IAA lortzea. Proiektuen kasuan, aldeko ingurumen-txostena edo IIA lortzea	Planen kasuan, ingurumen-txosten estrategikoaren edo IA Aren baldintzak betetzen direla kontrolatzea, eta ondoren hartuko dituzten proiektuetan ezartzea. Proiektuen kasuan, ingurumen-txostenean edo IIA n jasotako baldintzak betetzen direla kontrolatzea.

Gaiak	Araudia (Zerrenda)	Helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Garapen-irizpideak (Helburuak implementatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburuen jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)
Bestelakoa	169/1994 Dekretua, Aralar Parke Natural deklaratzeko duena, eta Aralar aldeko Natura Baliabideen Antolamendurako Plana (NBAP), 168/1994 Dekretuaren bidez onartua eta 146/2004 Dekretuaren bidez aldatua.	<p>a) Flora, fauna, gea, paisaia eta Parkearen eremuan dauden ekosistema guztiak babestea, kontserbatzea eta, hala badagokio, lehengoratzeta.</p> <p>b) Eremuaren sustapen sozial eta ekonomikoa sustatzea, baliabide naturalen erabilera arrazionalan oinarrituta.</p> <p>c) Ingurune fisikoa aktiboki zaintzen eta babesten laguntzen duten nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako ekoizpen-jarduera tradizionalen hobekuntza, leheneratzea eta ezarpena sustatzea.</p> <p>d) Inguruko balio naturalen ezagutza eta gozamen ordenatua sustatzea, hezkuntza-, kultura-, aisialdi-, turismo- eta sozioekonomia- intereseko jarduerak garatuz.</p> <p>e) Ikerketa zientifikoa eta funtsezko prozesu ekologikoen azterketa sustatzea.</p>		

Gaiak	Araudia (Zerrenda)	Helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Garapen-irizpideak (Helburuak inplementatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburuen jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)
Bestelakoa	84/2016 Dekretuak Aralarko Parke Natural osoa Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzen duena	Dekretuak kontserbatu beharreko 5 funtsezko elementu ezartzen ditu. Habitat eta espezie horientatik izendatu da lekua edo interes berezikoak dira eskualde mailan eta/edo kontserbazio- eta kudeaketa-neurri aktiboak hartzea eskatzen dute. Funtsezko elementu horietako bakoitzerako azken helburuak eta helburu operatiboak ezartzen dira, horiek mantentzeko edo, hala badagokio, beren banaketa-eremu naturalean kontserbazio-egoera onean berrezartzeko helburu orokorraren barruan.		

II.2.– Plan edo programarekin zerikusia duten estrategiak eta planak, goragoko mailaren, antolatutako eremuaren edo planifikatutako gaiaren arabera, ingurumen-ebaluaziorako agiriak barne hartuta.

(Ebaluatu beharreko planarekin edo programarekin zerikusia duten tresna eta helbururik garrantzitsuenak identifikatzea, haien administrazio-egoera zehaztuta, eta plan edo programaren ebaluazioan eragin dezaketen ingurumen-eragineko zehaztapen nagusiak –hasierako agirian zehaztuta– laburtzea, hala badagokio, ingurumen-ebaluazioenak ere jasota).

Tresnak (Zerrenda)		Egoera Administratiboa (Izapidetze- edo onartze- egoera)	Zehaztapen nagusien eta haien ingurumen-ebaluazioen laburpena [Hasierako agirian egindako analisiaren laburpena (500 karaktere/tresna)]
Europako Berdea	Itun	2020ko urtarrilaren 15ean sinatua	Biodibertsitateari buruzko 2030erako EBren estrategia: biodibertsitatea babestu eta leheneratu nahi du, Itun Berdearen funtsezko zutabe gisa. "Baserritik mahaira" estrategia (Farm to Fork): elikadura-sistemak jardunbide iraunkorretara eraldatzera bideratua, abeltzaintza estentsiboa sustatzen du ingurumena errespetatzen duen alternatiba gisa, zonako abeltzaintza-jardueretarako garrantzitsua. 2030erako Klima Helburuaren aldeko Ituna (Fit for 55): 2030erako isurketak % 55 murriztea proposatzen du, eta lurralde-antolamenduan eragina izatea, karbono gutxiko nekazaritza- eta abeltzaintza-jardunbideak sustatuz eta CO2 hustubide naturalak babestuz. Ez du IEERik izan
Nekazaritza Politika Bateratuaren Plan Estrategikoa		Europako Batzordeak onartua 2022ko abuztuaren 31n	NPBren lehentasunak eta funtsen banaketa zehazten ditu Espainian. Ingurumen-adierazpen estrategikoa, 2022ko abenduaren 7ko Ebazpenaren bidez egina
Euskadiko Biodibertsitate Estrategia 2030		2016an argitaratua	Euskal Autonomia Erkidegoko 2030erako Biodibertsitate Estrategia natura-ondarearen arloko lehentasunak eta konpromisoak ezartzen dituen tresna da, 2030. urteari begira. Ez du IEERik izan
Estrategia 2050	KLIMA	2022ko urtarrilean argitaratua	KLIMA 2050 Euskal Autonomia Erkidegoko Klima Aldaketaren Estrategia Eusko Jaurlaritzako sail guztiek partekatzen duten tresna da, orain arte ezarritako neurriak indartzeko eta beste neurri berri batzuk hartzeko, giza garapen iraunkorraren etorkizuna ahalbidetzeko. Ez du IEERik izan.
Lurzorua babesteko estrategia 2030		2022ko ekainean argitaratua	2030erako Lurzorua Babesteko Estrategia gizartearentzat erabakigarria eta ordezkazina den ingurune bat zaintzeko beharretik sortu da, elementu isolatuen kudeaketa atomizatua alde batera utziko duen eredu baten bidez, kontzeptu berritzaileetan oinarritutako integrazioa duen paradigma berri batean sartzeko. Ez du IEERik izan.

II.3.– Erreferentziako ingurumen-helburuak identifikatzea.

(Erreferentziako administrazio-esparrutik eta aurreko paragrafoetan identifikaturiko tresnetatik datozen ingurumen-helburuak identifikatuko dira, horien aplikagarritasuna justifikatuta, baita garatzeko irizpideak eta loturiko erreferentzia-adierazleak ere, hala badagokio ezarritako edo proposatutako mugak adierazita).

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen-helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasunaren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen-irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleak hartu beharreko balioak (arrakasta-irizpidea)]
Europako Itun Berdea	Biodibertsitateari buruzko 2030erako EBren estrategia: biodibertsitatea babestu eta leheneratu nahi du, Itun Berdearen funtsezko zutabegisa.	Enirio-Aralar bezalako espazioetan, haien eragina ekosistema sentikorren kontserbazioan eta lurzorua ren degradazioaren aurkako neurrietan islatzen da	3. helburua: Eremu babestu guztiak eraginkortasunez kudeatzea, kontserbazio-helburu eta -neurri argiak zehaztuz eta behar bezala monitorizatuz. 5. helburua: polinizagailuen gainbehera lehengoratzea.	3. helburua: adierazlea garatzeke 5. helburua: Tximeleta-indizea larreetan	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.
Europako Itun Berdea	"Baserritik mahaira" estrategia (Farm to Fork): elikaduraren sistemak jardunbide iraunkorretara eraldatzera bideratua	Abeltzaintza estentsiboa sustatzen du ingurumena errespetatzen duen alternatibagisa, eremuko abeltzaintza-jardueretarako garrantzitsua.	Besteak beste: - Produktu jakin batzuen jatorria adierazteko proposamena. - EBko legeria berrikusia, elikagaien segurtasuna hobetzeko. - Elikagai jasagarriak etiketatzeko esparru baten proposamena	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	2030. urterako, fitosanitarioen erabilera % 50 murriztea, ongarrrien erabilera gutxienez % 20 murriztea, abeltzaintzan eta akuikulturan erabiltzen diren mikrobioen aurkako produktuen salmentak % 50 murriztea, eta nekazaritza ekologikorako nekazaritzalurren % 25era iristea.

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen-helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasunaren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen-irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleek hartu beharreko balioak (arrakasta-irizpidea)]
Europako Itun Berdea	2030 Klima Helburuaren aldeko Ituna	2030erako isurketak % 55 murriztea proposatzen du, eta lurralde-antolamenduari eragitea, karbono gutxiko nekazaritza- eta abeltzaintza-jardunbideak sustatuz eta CO2ren hustubide naturalak babestuz.	Hainbat sektoretan isuri garbiak gutxienez % 55 murriztea lortu nahi da.	Sektoreak 2021-2030 aldian CO2 xurgapen baliokideak areagotzea, lurraren erabilerak eta basogintzak sortutako emisioak konpentsatzeko ("zero zorrerako" konpromisoa).	EB mailako helburua: 310 milioi tona baliokide xurgatzea
"EBko landa-eremuetarako epe luzeko ikuspegia" Europako komunikazioa	<i>Rural proofing</i> edo bermeko landa mekanismoa sartzea	Politika publikoek "landa-eremuko begirada" dutela bermatzea	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	<i>Rural proofing</i> -a sartzea estatu kideen plangintzan	Kontabilitatea <i>Rural proofing</i> -aren "bai/ez" kontsiderazio bat da.

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen-helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasunaren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen-irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleek hartu beharreko balioak (arrakasta-irizpidea)]
Klima Aldaketaren aurkako Euskadiko Estrategia, KLIMA 2050	2. helburua. Euskal lurraldearen klima-aldaketaren erresilientzia bermatzea. M4 helburua. Natura-ingurunearen erresilientzia handitzea M5 helburua. Lehen sektorearen erresilientzia handitzea eta haren emisioak murriztea	Enirio-Aralar bezalako espazio batean, haren garrantzia erresilientzia-politikan dago, klima-aldaketengatik larreak galtzearen edo emisio gutxiko jarduerak sustatzearen gisako fenomenoaren aurrean.	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Hauek dira KLIMA 2050en adierazle globalak: Berotegi-efektuko gasen guztizko isurketak murriztea (2005eko oinarria) Lurraldearen eta klima-aldaketaren arteko erresilientzia bermatzea. Energia berriztagarrien kontsumoa azken kontsumoaren gainean 2020ko Ibilbide Orrian aurreikusitako ekintzen betetze-maila	Berotegi-efektuko gasen guztizko isurketak murriztea (2005eko oinarria): -% 40 2030ean, -% 80 2050ean. Lurraldearen eta klima-aldaketaren arteko erresilientzia bermatzea: neurketa-mekanismoak definitzea Europarekin. Energia berriztagarrien kontsumoa azken kontsumoaren gainean: % 20 2030, % 40 2050. Ekintzen gauzate-maila: >% 80

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen-helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasunaren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen-irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleak hartu beharreko balioak (arrakasta-irizpidea)]
Lurzorua Babesteko Estrategia 2030	Lurzoruaren kudeaketa jasangarria, materia organikoa hobetzen duten eta higadura minimizatzen duten praktikak txertatuz. Egokitzapena eta klima-aldaketa, lurzoruetan karbonoa biltegitratzea eta landare-estalki iraunkorra sustatuz.	Politika eta estrategia horiek esparru integrala eskaintzen dute, eta esparru horretan biltzen dira ingurumenaren babesa, jarduera tradizionalen sustapena eta garapen ekonomiko jasangarria. Enirio-Aralarko Plan Orokorra kontserbazioaren eta giza erabileraren arteko oreka lortzen, klima-aldaketa arintzen eta landa-eremuko bizikaltatea hobetzen lagundu behar du.	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

III.– Ebaluatu beharreko plan edo programaren laburpena

III.1.– Antolamenduaren lurralde-esparrua eta ezaugarri orokorrak

Azalpena

[Plan edo programaren zehaztapenak ezartzen diren lurralde-esparrua labur-labur azalduko da (1.000 karaktere)]

Enirio-Aralar Plan Orokorra aplikatzeko lurralde-eremua Enirio-Aralar Mankomunitatearen jabetzako lurzatia da, eta 3.359 ha hartzen ditu, Aralar mendilerroaren Gipuzkoako isurialdeko gunerik garaienetan.

III.2.– Plangintzarako proposatutako helburuen eta irizpide orokorren laburpena

Planaren funtsezko helburuak eta garapen-irizpideak

Helburuak: Enirio-Aralar Mankomunitatearen plangintza estrategikoari buruzko dokumentu berri bat egitea, non Enirio-Aralarko ondare-eremuak mantentzeko, leheneratzeko eta balioesteko irizpideak definituko diren, eta helburu horretarako behar diren programak definitzea.

Garapen-irizpideak: Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Planaren ingurumen-helburuak eta garapen-irizpideak

Helburuak: Enirio-Aralar Mankomunitatearen plangintza estrategikoari buruzko dokumentu berri bat egitea, non Enirio-Aralarko ondare-eremuak mantentzeko, leheneratzeko eta balioesteko irizpideak definituko diren, eta helburu horretarako behar diren programak definitzea.

Garapen-irizpideak: Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

III.3.– Kontuan hartutako plangintza-alternatiben deskribapena

(HAn egindako analisiaren laburpena, alternatibak balidatzeko bideragarritasun teknikoaren irizpideen eta plan edo programan kontuan hartutako bakoitzaren deskribapenari dagokionez (zero alternatiba edo plana ez gauzatzea barne hartuta), horren zehaztapenak planaren helburuekin bat datozen eta proportzionalak diren zehaztuta, bereziki erreferentziako ingurumen-helburuekin, haren garapenean zer neurritan laguntzen duten zehaztuta) Baldin eta alternatiba globalak formulatzea benetan ezinezkoa bada, hori behar bezala justifikatu beharko da eta, gutxienez, alternatiba partzialak jasoko dira plan edo programaren proposamenik nabarmenentzat, horien alderdi diferentzialak behar bezala zehazturik).

Alternatibak balidatzeko erabilitako irizpide teknikoak identifikatzea eta justifikatzea.

Irizpide teknikoak, justifikazioa

[Alternatibak balidatzeko bideragarritasun teknikoaren irizpideak espresuki identifikatzea eta justifikatzea (500 karaktere)]

Plan Orokorra definitzeko prozesua konplexua da, eta orain arte hartu diren hainbat erabakitatik abiatzen da:

Plan Orokorra egitea Mankomunitatearen eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren artean adostu da, epe luzerako plangintza estrategiko bat izateko beharrezko aurrean, azken urteotan Aralarekiko izan dituzten ikuspegi desberdinak gaindituz.

Plangintza estrategiko hori gauzatzeko eta izapidetzeko erabili beharreko figura edo tresna motari dagokionez, Plan Orokor bat aukeratu da, Hiri Antolamenduko Plan Orokor (HAPO) baten pareko tresna bat izango litzatekeena, toki-erakunde batek kudeatutako lurralde bat barne hartzen duelako (Mankomunitatea), lurralde horretako hainbat eremuri zuzendutako irizpideak eta programak ezartzea aurreikusten duelako (abeltzaintzatik, kultura-ondaretik edo erabilera publikotik hasita), eta HAPO baten antzeko administrazio- eta ingurumen-irizpideak aurreikusten dituelako. Planak erreferentzia-esparrua ezarri behar duen esparru estrategikoak identifikatzeari dagokionez, honako hauek hartu dira kontuan:

- Guneak duen natura- eta kultura-ondare baliotsua. Zaindu eta balioa eman behar zaien elementuak dira, eta, aldi berean, baldintzatzaile dira espazioan gertatzen diren erabileretarako:

o Larreak

o Basoak

- o Kultura-ondarea
- o Beste enklabe berezi batzuk (hezeguneak, flora mehatxatua, interes geologikoko lekuak, hidrogeologia eta sistema karstikoa eta fauna mehatxatua)
- Espazioan ematen diren erabilera nagusiak
- o Abeltzaintza: paisaien eta larreen kontserbazioarekin zuzenean lotuta dago.
- o Erabilera publikoa

Azkenik, beharrezkotzat jo da Plan Orokorrek jarraibideak ezartzea ezagutza eta ikerketa sustatzeko/bultzatzeko, bai eta Enirio-Aralarren zabaltzeko ere; izan ere, erreferentziako gun bat da, non Euskal Unibertsitate Publikoak eta ospe handiko beste erakunde batzuek hainbat hamarkadatan ikerketa-lan handia egin duten hainbat gaitan (kultura-ondarearekin zein natura-ondarearekin lotutakoak).

Proposatutako alternatiba bideragarriak ingurumen aldetik karakterizatzea

Alternatibak, izena

Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Kongruentzia, proportzionaltasuna eta ekarpena

[Erreferentziako ingurumen-helburuekiko bat-etortzea eta proportzionaltasuna, bai eta horien garapenean zer neurritan laguntzen duten ere (500 karaktere)]

Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

III.4.– Plan edo programaren zehaztapen nagusiak

(Plan edo programan jasotako zehaztapenen deskribapen sintetikoa –espazioa, denbora edo ekonomiarena–, honako hauek hartuko dira zehaztapentzat: azpiegiturak ezartzea, garapentresnek ondoren antolatzeko esparruak, lurzoruen kalifikazioak, araudiak...).

Izena	Deskribapen laburra
Zonakatzea	<p>Enirio-Aralarko Plan Orokorrak lurralde horren kudeaketara bideratutako zonakatzea jasotzen du. Hauek dira identifikatutako eremuak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abeltzaintza-eremua. Eremu zabalago bat da (a) 2 380 ha). Abeltzaintza-erabilerak dira nagusi, eta txabola eta abeltzaintza-erabilerako ekipamendu gehienak hartzen dituzte. Eremu horren kudeaketa abeltzaintza-erabilerara mantentzera bideratuta egongo da, eta, horretarako, egungo ekipamenduak mantendu beharko dira, baita ekipamendu berri batzuk eraiki ere. • Baso-eremua. Espazioaren hegoaldean dago (730 ha, gutxi gorabehera). Eremu horretan, gehienbat, basoak daude, eta haien xedea da masa horiek mantentzea eta haien naturaltasuna handitzea, ematen dituzten ingurumen-onurak maximizatzeko. • Trantsizio-eremua. Abeltzaintza- eta baso-eremuen artean dauden hainbat eremu, 260 ha inguruko azalerakoak, larre-, sastrakadi-, arantzadi-, zuhaitzi- eta harkaitz-mosaiko batek okupatuak. Bi eremuen arteko trantsizio-funtzioa dela eta, oso komunitate interesgarria du, bi inguruneetan komunak diren elementuak dituena. • Lareoko urtegia. <p>Gainera, identifikatutako eremu handien kudeaketan kontuan hartu behar diren baldintzatzaile gainjarri hauek identifikatu dira:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Flora mehatxatua: flora mehatxatuko populazioak identifikatu diren eremuak dira. Eragindako espezie zehatzaren, biologiaren eta mehatxu-mailaren arabera, neurri espezifikoak hartu beharko dira. o Kultura-ondarea: Euskal Kultura Zentroak katalogatutako eta inbentariatutako elementuak dira, korta historiko eta austarri ezagunen eremuekin batera. Eremu horietan, jarduketa eta proiektu berrien aurrean, horiek babesteko neurri egokiak hartu beharko dira. o Aisialdia: jolas-erabilerako bide eta bidezidor nagusiak jasotzen dira, bai eta bisitariak biltzeko eremuak ere (Alotza, Igaratza eta Buruntzuzin). o Fauna-intereseko eremuak: elur-lursaguaren eremu potentziala, ugatzaren elikadura-puntu osagarria, saproxilikoentzako intereseko eremuak, kiropteroentzako intereseko eremuak eta anfibioentzako intereseko hezeguneak.

Izena	Deskribapen laburra
<p>Eremu estrategikoen antolamendua ABELTZAINZA ETA LARREAK</p>	<p>o Irizpide orokorrak definitzen dira urtaroko aprobetxamendu estentsiboari, baimendutako abeltzaintza-espezieei, errebanaren gehieneko tamainari eta abarri dagokienez.</p> <p>o Landu beharreko hobekuntza-eremu gisa identifikatzen da abeltzainen eta artzainen erantzunkidetasuna handitzea.</p> <p>o Larreak mantentzea eta lehengoratztea: beharrezkotzat jotzen da zaintza-sistema bat ezartzea Enirio-Aralarko larreen sastrakadi-mailari buruz, zenbat eta biziagoa izan eremu kaltetuenetan, eta hortik murrizteko jarduketak erortzea. Abeltzaintzaren eta larreen antolamendu-mapan, sastrakadi-prozesu handienak ikusi diren eremuak adierazi dira. Antolamendu-mapan abeltzaintzat identifikatutako eremuan sastrakaren estaldura % 60tik gorakoa dela ikusten bada (adierazle hori aziendaren joan-etorria mugatzeko atalasea da), sasiak kentzeko eta/edo kontrolatutako erreketak egiteko neurriak hartzea gomendatzen da. Jarduketaren plangintzarekin batera, beharrezkoa da eragindako eremuen erabilera-baldintzak ezartzea, eta ondoren horien aprobetxamendua sustatzea.</p> <p>o Txabolak eta sarbideak antolatzea: Enirio-Aralarko txabolak sailkatzea proposatzen da, kontuan hartuta, alde batetik, txabolak nondik sartzen diren eta, bestetik, haien etorkizuna, haien finkatze-maila kontuan hartuta. Txabola finkatuen lehenespena oinarritzko 4 irizpideren arabera egingo da:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eraikuntzaren egoera (antzinatasuna). 2. Ibilgailuentzako sarbidea egotea. 3. Ustiapenaren jarraitutasuna plana indarrean dagoen bitartean, bereziki kontuan hartuta emakidadunaren adina eta/edo erreleborik dagoen. 4. Kokapena. <p>Txabolak emateko irizpideak zehazten dira: baldintzak betetzen dituzten artzainei txabola bat emateko prozeduran, bi eremuetako batean hutsik dauden txaboletako bat eskuratzeko aukera eskainiko zaie. Erabilgarri dauden txabola hutsen arabera, horiek lehentasun-mailaren arabera esleitzeko ahalegina egingo da.</p> <p>o Bide eta pisten sarea: Txabolen karakterizazioan eta lehentasunean oinarrituta, beharrezkotzat jotzen da plan orokorra indarrean dagoen bitartean sarbidez hornitzea gaur egun halakorik ez duten hiru maja, edo oso baldintza eskasetan egiten dena, eta artaldeak banatzeko garrantzi berezia duena, lurraldearen kudeaketa egokia egiteko aukera emanez: Elutseta, Arritzaga eta Pagabe.</p> <p>Hala ere, proposatutako irtenbidearekin, 11 txabola finkatuk ez dute ibilgailuentzako sarbiderik izango, eta hori arazo garrantzitsua da ibilgailuok erabiltzeko. Haien zat, eta, bereziki, lehenetsu artzainekoa Garrantzi (Beltzulari, Etxezuri, Latega I, Latega II, Zetolata I eta Zetolata II)</p>

Izena	Deskribapen laburra
<p>Eremu estrategikoen antolamendua BASOAK</p>	<p>Enirio-Aralarko basoen plangintza eta jarduerak bideratu behar dituen irizpide orokorra basoen masak mantentzea eta irautea da, bai eta egitura hobetzea ere. Horretarako, hiru lan-ildo planteatzen dira:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Basoen egitura eta funtzioak hobetzea: hiru enklabe identifikatu dira, hala nola pagadiaren egitura eta funtzioak hobetzeko gaitasun handiagoa duen zuhaitz-azalera, non intentsitate txikiko esku-hartzeak planteatzen baitira. Lan horiek ehunduren gainean ere egingo dira, eta haginak argizatzeke eta baliabideekiko lehia murrizteko aukera emango duten irekierak egingo dira o Bilandaketak mantentzea: hiru jarduketa mota planteatzen dira, birpopulatzeen kontserbazio-egoeraren arabera: <ul style="list-style-type: none"> Nahikoa helduta eta kontserbazio-egoera onean dauden landaketak: perimetro-itxiturak kentzea, animalia basatiak etaazienda sar daitezten. Nahiko egoera onean dauden landaketak, baina oraindik itxiera mantentzea eskatzen dutenak. Arrakastarik izan ez duten landaketak: kasuz kasu aztertzea, aurrera ez egiteko arrazoiak aztertuz eta ad hoc neurriak proposatuz. o Birlandatze berriak: hiru tipologia planteatzen dira: <ul style="list-style-type: none"> • Baso-berritzeak, hezeguneen inguruetan itzala sortzeko. • Zuhaitziak babesleku klimatiko gisa • Korten inguruko lizarren zuhaitziak kontserbatzea eta haien balioa nabarmentzea.
<p>Eremu estrategikoen antolamendua ERABILERA PUBLIKOA ETA AISIALDIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Bidezidorren sarea sendotze aldera, komeni da seinaleak berrikustea, bateratzea eta sinplifikatzea, bai eta bidezidorren mantentze-lanekin jarraitzea ere (Gipuzkoako Mendizale Federazioarekin lankidetzan egiten da). o Interesgarritzat jotzen da Oiduin, Esnaurreta-Pikuetan eta Igaratzen autointerpretatutako kultura-ibilbideak sortzea, eremu horiek hartzen duten kultura-ondarea erakusteko eta balioan jartzeko. o Beharrezkotzat jotzen da Mankomunitateak bere barruan dauden erabilera pribatiboko babeslekuen administrazio-egoera erregularizatzea, emakidadunen betebeharrak eta eskubideak ezarriz. Gainera, Igaratzako babesleku publikoa txukuntzea eta aldizka mantentzea gomendatzen da. o Bestalde, arreta berezia jarri behar zaie bisitarien kontzentrazio- eta atsedeen-puntuei, bai eta jolas-jarduerari lotutako inpaktu kaltegarriak identifikatu diren guneei ere: Zirigarate-Beltzulegi bidezidorra, Egurral lepoa eta Alotzako iturriaren ingurunea (ingurune horrek abeltzaintza-erabilera handia duenez, ezin da baztertu ikusitako kalteen zati handi bat eremu horretan gertatzen diren aisialdi- eta abeltzaintza-erabilera handien konbinazioaren ondorio izatea). Eremu horietan lehengoratzeko-proiektu bat egitea proposatzen da. o Bisitarien kontzentrazio-puntu nagusiei dagokienez, honako jarduketa hauek planteatzen dira: <ul style="list-style-type: none"> • Alotza: egokitze orokorreko jarduketa, identifikatutako arazoak konpontzeko eta, ondoren, eremua aldizka mantentzeko. • Buruntzuzin: kobrezko meatzeen balioa nabarmentzea, ibilbide kultural bat sortuz eta dauden seinaleak eta informazio-panelak berrikusiz. • Errenaga: komenigarritzat jotzen da plan berezi bat egitea, honako hauek jasoko dituen: eraikin-multzoa eta alboko lizarren zuhaitzia hartuko dituen eremu bat mugatzea eta hesitzea,azienda sartzeko; zuzkidura-ekipamendu bat sortzea (bai aisialdirako, bai Enirio-Aralarko balioei balioa emateko, edo ikerketa eta berrikuntzarako); eta ingurune osoa oro har txukuntzea.

Izena	Deskribapen laburra
<p>Eremu estrategikoen antolamendua KULTURA-ONDAREA</p>	<p>Enirio-Aralar kultura-ondare itzela denez, beharrezkotzat jotzen da espazioan ematen diren erabilerak (basogintza, abeltzaintza, aisialdia...) kultura-ondarearen kontserbazioarekin bateragarri egitea, eta, horretarako, baldintzatzaileak edo neurriak zehaztu behar dira. Neurri horiek hartzeko, ezinbestekoa da «Enirio-Aralar kultura-ondarearen inbentarioa edo bilduma» formalki eta ofizialki sortzea. Inbentario edo bilduma horrek, Eusko Jaurlaritzak katalogatutako eta inbentariatutako elementuez gain, gaur egun babesik ez duten guneak/kokalekuak eta elementuak izan beharko ditu. "Enirio-Aralarko kultura-ondarearen inbentario edo bilduma" horrek publikoa izan beharko luke, eta Mankomunitatearen webgunean eskuragarri egon. Gainera, Enirio-Aralarko kultura-ondareari balioa emateko, honako jarduketa/neurri hauek planteatzen dira: korta historikoak identifikatzea/seinaleztatzea; QR kodeak instalatzea megalitoak adierazten dituzten mugarrietan, Euskal Kultura Ondarearen Zentroaren inbentario-fitxarekin lotuz; Aralar kortei buruzko dibulgazio-materiala sortzea eta Tolosaldeko eta Goierriko parketxean eta turismo-bulegoetan eskuragarri jartzea; eta autointerpretatutako kultura-ibilbideak sortzea Oiduin, Esnaurreta-Pikuetan eta Igaratzen.</p>
<p>Eremu estrategikoen antolamendua EZAGUTZA, IKERKETA ETA ZABALKUNDEA</p>	<p>Oro har, ez da espero Mankomunitateak berak hartzea lidergoa eremu estrategiko horretan, bere helburua gainditzen baitu, salbu eta, agian, natura- eta kultura-ondareko elementuen eta egituren inbentario egokia izateko behar diren lanak, inbentario hori beharrezkoa baita Enirio-Aralar lurraldearen kudeaketan laguntzeko. Enirio-Aralarrek dituen ingurumen-, gizarte- eta kultura-ezaugarri bereziak direla-eta, eremu hauetan ikerketa sustatzeko gune egokitzat jotzen da:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Abeltzaintza eta aldaketara egokitzea o Klima-aldaketara egokitzea o Kultura-ondarea <p>Bestalde, espazioaren jolas-erakargarritasuna aprobeatza daiteke bertan dauden natura- eta kultura-balioak zabaltzeko eta abeltzaintza-jarduerari balioa emateko.</p>
<p>BESTE KUDEAKETA-EREMU BATZUK</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Hezeguneak o Flora mehatxatua o Fauna-intereseko enklabeak o Hidrogeologia eta sistema karstikoak: Haitzuloak eta leizeak eta txaboletako hondakin-uren kudeaketa o Lurzorua o Klima-aldaketa

IV.– Potentzialki eragindako lurralde-esparruaren ingurumen-karakterizazioa

IV.1.– Informazio-iturriak eta aurkitutako zailtasunak

[Argitalpen nagusiak edo azterlanak, elkarrizketak langile teknikoei edo landa-lan espezifikoa; hala badagokio, beharrezko informazioa lortu ahal izateko zailtasunak, mugak edo gabeziak, eta horiek nola konpondu diren. (1000 karaktere)]

Oinarrizko lurralde-informaziorako, Euskadiko Datu Espazialen Azpiegiturara (DEA) eta Eusko Jaurlaritzaren webgunera jo dugu. Informazio hori honela osatu da: Enirio-Aralar Mankomunitatetik eta GFAko Abeltzaintza Zerbitzutik lortu da abeltzaintza-jarduerari eta jarduera horri lotutako instalazioei buruzko informazioa. GFAko hainbat zerbitzutatik ere lortu da bestelako informazioa.

IV.2.– Potentzialki eragindako lurralde-esparruaren ingurumen-deskribapena

[Hasierako agirian garatuko diren gai horien gaineko alderdirik nabarmenenak laburbilduko dira (hala oraingo egoeran nola bilakaera aurreikusgarrian), plan edo programaren aurrerapenaren edo kontsulta-agiriaren xehetasun mailaren arabera; agiri horretatik abiatuta egiten da plan edo programa].

Analisiaren esparrua

(Lehorreko eta, hala badagokio, itsasoko esparruaren deskribapen sintetikoa)
(Ingurumen aldetik eragina jaso dezaketen antolatutako eremutik kanpoko esparruak)

Mankomunitateari dagokion lurraldearen azalera 3.359 ha-koa da, eta Gipuzkoako Lurralde Historikoaren hego-ekialdeko muga dago. Aralar mendilerroko mendigunearen parte da, eta haren azaleraren bi heren inguru Nafarroan dago.

Mankomunitatea Aralarko mendigunearen zatirik garaiena da; espazioaren % 67 baino gehiago 1.000 metrotik gorakoa da. Gehieneko altitueda ganboari dagokio (1 412 m) eta gutxienekoa Akerretari (655 m).

Ingurune atmosferikoa Airearen kalitatea eta zarata

(Klima eta etorkizuneko klima-agertokiak. Aurretik zegoen airearen kalitatea)
(Emisio-fokuak)
(Hondoko immisio mailak)
(Zarata. Hondoko immisio mailak. Kalitate akustikoko guneak)

Enirio-Aralar uren banalerroan kokatzen da, Gipuzkoako eragin ozeanikoko klima kantauriarren (Oria harana) eta Mediterraneoeko Barrankako klima kontinentalizatuaren (Nafarroa) artean. Enirio-Aralar mendiek klima-pantaila gisa jokatzen dute, eta prezipitazioak eta hodeiak areagotzen dituzte Mendilerroan.

Neguan zein udan tenperaturak leunak dira, itsasoaren eraginak gozotuak. Urteko batez besteko tenperatura 11°C ingurukoa da; maximoen batez bestekoa 17°C da, eta minimoena 7°C. Euriteei dagokienez, urteko batez besteko prezipitazioa 1.800 mm ingurukoa da, eta gehieneko plubiometrikoa azarotik urtarrilera bitarteko hilabeteetan erregistratu da. Euria, oro har, urteko hilabete guztietan gertatzen den arren, udan gutxi izaten da.

Geologia, geomorfologia eta lurzorua

(Lurraldearen esparru geologiko eta geomorfologikoaren deskribapena)
(Interes geologikoko eremuak eta interes geologikoko guneak)
(Kutsatuak egon daitezkeen lurzorua. Kokapena eta deskribapena. Karakterizazio edafologikoa eta lurzoruen erabilera)
(Lurzoruen balorazio agerikoa)

Maldak leunak dira, eta eremu zabalek % 30etik beherako maldak dituzte. Malda handieneko eremuak (>% 50) Arritzaga sakana, Maitzegierreka eta Muitze sakana dira. Aralar mendilerroa Pirinioen mendebaldeko amaieran dago, Kantauriko euskal arroaren barruan eta Bizkaiko sinklinorioaren hego-ekialdeko muturretik hurbil. Eremua menderatzen duten materialak buztinak, tuparriak, hareharriak eta kareharriak dira. Estaldura kuartarioak izan ezik, material guztiak Jurasikokoak eta Behe Kretazeokoak dira. EAEko 2020ko Geodibertsitate Estrategiaren Interes Geologikoko Lekuen Inbentarioaren (IGL) arabera,

Enirio-Aralar Mankomunitatearen barruan honako elementu hauek daude: Arritzagako kobrezko meategiak (106 IGL), Arritzagako sakaneko Gorte Jurasiko-Urgoniarra (9 IGL), Arritzagako haran glaziarra eta morrenak (87 IGL), Txindokiko gailurrak eta kareharriak (112 IGL) eta Ataungo domoa (120 IGL).

Lurrazaleko eta lurpeko ingurune hidrologikoa

(Sare hidrografiko nagusia, lotutako ibai-arroa eta lehen mailako ibaiadarrak)

(Lurrazaleko uren kalitatea. Ibai-kutsaduraren gune nagusien identifikazioa eta deskribapena)

(Jabari Publiko Hidraulikoa edo itsas-lurrekoa, zortasun-zona, polizia-zona)

(Ibaian eta erreken ertzak antolatzen diren LAPek babestutako ur-ibilguak)

EAEko Hezeguneen LAPen jasotako hezeguneak eta erabiltzeko murrizketak)

(Unitate Hidrogeologikoak. Lurpeko uren karakterizazioa eta kalitatea)

(Akuiferoak betetzeko eremuak. Presioak)

(Akuiferoak kutsatzeko zurgarritasun handia duten eremuak eta/edo kutsatutako akuiferoak dituztenak)

Aralarko geologia-ezaugarriak dira, ur-zirkulazioa, funtsean, lurpekoa da; gainazaleko zirkulazioa, berriz, ur-ibilgu txikiak mugatzen da (Maizegi, Arritzaga eta isurketa txikiak).

Mankomunitatearen lurralde osoa Aralarko unitate hidrogeologikoaren parte da, baina drainatze-puntu nagusiak unitate horretatik kanpo daude. puntu horiek (Zazpitarrieta, Osinberde eta Aiturrieta) Ori Garaiko udalerritik gehienak hornitzeko erabiltzen dira, eta urtean 33 Hm³-tik gorako baliabideak dituzte.

Akuifero horretako materialak karstikoak dira funtsean. Inbentariatuak barrunbeak, guztira, 859 baino gehiago dira. Akuifero horiek autobirsortzeko ahalmen txikia eta baliabidearen garrantzia kontuan hartuta, Enirio-Aralarko lurzoru gehienak akuiferoen kutsadurarekiko oso kalteberatasun handikotzat jotzen dira.

Landaretza

[[Lurralde-esparruaren identifikazioa, deskribapena eta sailkapena landaretzako unitateen arabera (potentziala eta egungoa)]

[Espezieen eta/edo landare-formazioen banaketaren eremu aipagarriak (Erkidegoko interesa duten habitatak, arriskuan dagoen florarentzako eremu garrantzitsuak, zuzen bereziak, espezie inbaditzaileak)]

(Ekosistemek egindako zerbitzuen identifikazioa)

Habitat natural eta erdinaturalek Enirio-Aralar hartzen dute ia osorik. Horien artean hedadurarik handiena *Agrostis* eta *Festuca* belardi menditarrek hartzen dute, Batasunaren Intereseko Habitat (BIH) lehenetsia CodEU 6230*, ondoren larre harritarrak, BIH CodEU 6170, eta larre mesofiloak, BIH CodEU 6210*. Larre-eremuan arroka azaleratzen den eremu txiki sakabanatuak daude, eta formazio horiek bat datoz 8210 KODEU BIHarekin. Pagadi azidofiloek (HIC CodEU 9120) eta ehunduek (HIC CodEU 9580) irudikatutako baso-habitatak, pagadi basofiloekin nahastuta, Mankomunitatearen hegoaldean daude. Enirio-Aralarren dauden beste habitat batzuk arantzarrain kaltzikolak eta iratzediak dira, hedadura txikiagoa hartzen dutenak.

Arriskupean dagoen florari dagokionez, nartzisoak nabarmentzen dira, Enirio-Aralarren ordezkariak handia dutenak. *Narcissus pseudonarcissus*, EAEn bakantzat katalogatua, ugaria da Lareo inguruko pagadietan; eta *N. minor*, EAEn interes berezikotzat katalogatua, larre-eremuan orban handiak eratzen ditu. Nartziso populazioen kontserbazio-egoera, oro har, egokia da, eta ez dute mehatxu esanguratsurik.

Hauek dira mehatxu-maila handia duten beste espezie batzuk (Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoaren arabera):

- "Bakana":
 - o *Armeria pubinervis*: Mankomunitatearen iparraldean eta ekialdean sakabanatuta dago, malda harritsu kaltzikoletako eremuetan.
- "kaltebera":
 - o *Arnica montana*: 9 populazio; horietako batzuek ehunka ale dituzte, Ondarren, Larrondon eta Otakarren.
 - o *Senecio doronicum*: 20 populazio, gehienak 5 ale baino gutxiagoak, Zabalki-Otakarren eta Larrondon.

- *Dryopteris submontana*: Pardarrin eta Kogabaine-Arbelo inguruan.
- *Tofieldia calyculata*: populazio bakarra Uzkuitin.
- *Aconitum variegatum* subsp. *pyrenaicum*: Ondarre, Larraona eta Pardarri inguruan 6 populazio ezagun.
- *Trollius europaeus*: Uzkuitin populazio bakarra.
- "Galtzeko arriskuan":
 - *Cicerbita plumieri*: 10 ale Ondarre inguruan.
 - *Menyanthes trifoliata*: 3 ale, Nafarroatik hurbil dauden Beaskin eta Irazusta hezeguneetan egindako birsartzei esker.
 - *Gymnadenia gabasiana*: Mazkargainen 10 ale eta beste 2 Pardarrin.
 - *Lathyrus vivanii*: bi ale Uzkuitin.

Gainera, azken urteetan *Menyanthes trifoliata* eta *Cicerbita plumieri* populazioak birsartzeko eta indartzeko zenbait ekintza egin dira.

Fauna

(Lurralde-esparruaren identifikazioa, deskribapena eta sailkapena nagusi den biotopoaren arabera)
 [Landare-espezien eta/edo -formazioen banaketaren eremu aipagarriak (Hegaztientzat Garrantzitsuak diren Guneak-IBAk, ugaztunen intereseko guneak, herpetofaunaren intereseko guneak, biotopo babestuak, espezie inbaditzaileak...)]
 (EAEko korridore ekologikoen sarea. Funtzionaltasuna eta presioak)

Zoogeografiari dagokionez, Enirio-Aralarren izaera atlantikoko eta eurosiberiarreko osagaiak dira nagusi, Euskal Autonomia Erkidego osoan bezala. Hala ere, badira faktore dibertsifikatzaileak, hala nola altitueda, elementu menditarrak sartzea eragiten duena, bai eta harkaizti eta ingurune harritarrak ere, espezie harkaiztarrek erabiltzen dituztenak.

KBEak funtsezko elementutzat jotzen ditu kiropteroak. Aralarrek, oro har, aniztasun handia du talde horrentzat (15-16 espezie, horietatik 7 fisurikolak, 5 haitzuloak eta 4 basozaleak), baina Enirio-Aralarko eremuan aberastasuna eta ugaritasuna txikiagoak dira, batez ere altitueda eta tenperaturen eta prezipitazioen erregimenarren ondorioz, baina Enirio-Aralar, gainera, gutxiegi lagindutako lurraldea da. Argitaratutako inbentario-kanpainetan, berariaz aipatzen dira Akaitztxikiko zuloa eta Lareoko urtegia; kasu honetan, saguzarrek ur-laminak erabili ohi dituztelako, baso-habitat trinkoen barruko ehizaleku gisa. Talde horri buruzko informazioa ematen duten dokumentu nagusiak honako hauek dira: "Aralarko faunaren azterketa" (2000), J. T. Alkateren Aralarri buruzko sintesia (2009), "EAEko kudeaketa-planaren proposamena" (2018) eta "Gipuzkoako kiropteroen atlasa" (2019).

Funtsezko bigarren elementua KBEan habiak egiteko habitat harkaiztarrak erabiltzen dituzten edo habitat harkaiztiarrei erabat lotuta dauden espezieak dira. Lehenengo kasuan harrapari nekrofagoen zenbait espezie daude (ugatza, sai zuria, sai arrea). Enirio-Aralar erabiltzen duen abere kopuru handiak interes berezia ematen dio hegazti horientzat, baliabide trofikoak bilatzeko eremu aproposa baita. Ordainetan, espezie horiek zerbitzu ekosistemikoak eskaintzen dituzte, larreetan hilotzak kentzeari lotuak, eta patogenoen hedapena mugatzen dute. Hala ere, aipatutako espezie horietako bakar batek ere ez du gaur egun habia egiteko leku ezagunik Enirio-Aralarren barruan. Elikadura puntuei dagokienez, Elordiko elikadura-puntu osagarria bakarrik nabarmendu daiteke. Azken hau duela 25 urtetik dago GFAk neguan hornituta, ugatz-aleak finkatzen laguntzeko. Ugatza Enirio Aralarko fauna-elementu garrantzitsuenetako bat da; izan ere, ugalketa-lurraldea – Nafarroarekin partekatzen dena – Euskadiko bakarra da, eta Pirinioen eta Europako Mendien arteko lotura sustatzen du.

Harkaiztietako espezieei dagokienez, elur-lursagua aipatu behar da. Karraskari horrek Aizkorri eta Aralar mendiguneetako bi populazio txiki baino ez ditu Euskadin; ziurrenik, banaketa kuaternario zabalago baten hondarrak dira, eta oso kalteberak dira berotze klimatikoaren testuinguruan. Aralarko gune ezagun bakarra Pardarrin dago, eta 15 ha hartzen ditu. Eskuragarri dauden dokumentazio eta landa-lan berrienak 2010ekoak dira ("Elur-lursagua EAEn").

Bigarren maila batean, KBEan izendatutako funtsezko elementuak alde batera utzita, informazio nahiko zabala eta berria duten bi talde hartu dira kontuan, Batasunaren intereseko espezieak edo katalogatuak barne. Aralar oso espazio garrantzitsua da koleoptero saxonikoentzat, baina baso-unada garrantzitsuenak Enirio-Aralartik kanpo daude. Hala ere, Enirioko lau unadetan (Akaitz, Arraztaran, Errenaga eta Maizegi) aurkitutako argitaratu dira; horietan guztietan *Rosalia alpina* aurkitu zen, baina lehenengoak aberastasun koleopterologiko oso nabarmena erakutsi zuen, *Lucanus cervus* barne, eta, beraz, argi eta garbi nabarmentzen da. Bestalde, *R. alpinaren* zoko kartografia prediktiboa dago, LiDARn oinarritua, baita zuhaitz-eskalako habitat-eredu bat ere, Lareo inguruan bi nukleo-zona (c.35 ha) eta hiru konexio-eremu (c.10 ha) proposatu zituen.

Anfibioei dagokienez, espezierik bereziena gailurretako uhandrea da, 1990eko hamarkadara arte populazio txikiak baitzuten, baina gerora ez da hauteman, eta, beraz, litekeena da desagertu izana. Bai, ordea, Nafarroako Aralarren, eta, beraz, populazioa lehengoratzeko estrategiaren barruan, birkolonizatzea bultzatu beharko litzateke, ur-puntu potentzialak babestuz, egokituz edo sortuz. Horri dagokionez, 12 punturen inbentarioa egin da. Putzuak, putzuak dituzten erreka-zatiak, uraskak, iturriak eta putzu artifizial bat daude Lareo, Baiarrate, Enirio, Atxurriturri, Igaratza, Olasoro, Doniturrieta eta Errenagan. Populazioari buruz argitaratutako informazio gehiena AHEren (2015) eta Aranzadi Elkartearen (2017) azterketetatik dator.

Gaur egun, Enirio-Aralar ez dago otsoaren banaketa-eremuan, nahiz eta iraganean otso bakanen bat agertu izan. Gaur egun, Europa osoan, espezie hori lehen okupatzen zuen lurraldeetara hedatzen ari da, eta, beraz, ezin da baztertu etorkizunean espezie horren presentzia egonkor bat egotea berriz ere Enirio-Aralarren.

Otsoaren presentziak gatazka handia sortzen du abeltzaintza estentsiboarekin, batez ere azienda txikiarekin eta luzaroan espeziea desagertua egon den lurraldeetan. Enirio-Aralarrekin bi baldintza horiek betetzen ditu, ardi-aziendak gaur egun duen garrantziagatik eta duela hamarkada asko otsoa ez egoteagatik. Otsoa dagoen lekuetan gehien erabiltzen diren neurriak hauek dira: abereak gaez jasotzea eta zaintza-txakurrekin, batez ere mastinekin, laguntzea.

Garrantzi Bereziko Naturguneak

[EAEko Espazio Natural Babestuen Sarea (16/1994 Legea), Natura 2000 Sarea (GKLak/KBEak, HBEBak)]
 [42/2007 Legeak, Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzkoak, babestutako guneak]
 [Lurralde Antolamendurako Artezpideen interes naturalistiko guneak]
 [Baliabide Naturalak Antolatzeko Planak dituzten lurralde-esparruak.]
 [EAEn Natura aldetik interesekoak diren Espazioen katalogo irekiko espazioak]
 [Onura publikoko mendiak eta mendi babesleak]
 [Paisaia bereziak eta bikainak (Dauden katalogoak)]

Parke Naturala

Enirio-Aralar Mankomunitatearen lurralde osoa Aralarko Parke Naturalaren parte da, 169/1994 Dekretuaren bidez deklaratu, honako helburu hauekin:

- Flora, fauna, gea, paisaia eta Parkearen eremuan dauden ekosistema guztiak babestea, kontserbatzea eta, hala badagokio, lehengoratzea.
- Eremuaren sustapen sozial eta ekonomikoa bultzatzea, natura-baliabideen arazoizko erabileran oinarrituta.
- Ingurune fisikoa aktiboki zaintzen eta babesten laguntzen duten nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako ekoizpen-jarduera tradizionalen hobekuntza, leheneratzea eta ezarpena sustatzea.
- Inguruko balio naturalen ezagutza eta gozamen ordenatua sustatzea, hezkuntza-, kultura-, aisialdi-, turismo- eta sozioekonomia-intereseko jarduerak garatuz.
- Ikerketa zientifikoa eta funtsezko prozesu ekologikoen azterketa sustatzea.

Aralarko Natura Baliabideen Antolamendurako Planak (NBAP), 168/1994 Dekretuaren bidez onartu eta 146/2004 Dekretuaren bidez aldatutakoak, helburu horiek garatzen ditu. Horretarako, erabilerak eta jarduerak arautzeko eta

baliabide naturalak babesteko helburu, jarraibide eta arau orokorrak ezartzen ditu, bai eta beste berariazko batzuk ere, lurraldearen zonakatzearen arabera.

Horrela, Mankomunitatearen barruan honako eremu hauek daude:

- **Erreserba-eremua:** balio ekologiko edo berezi handiko eremuak, botanika-, fauna-, paisaia- edo arkeologia-balio apartekoak dituztenak. Oso azalera txikia da Mankomunitatean sartzen dena (Txindoki inguruan). Helburua: Eremu horietako natura-balioak bere horretan kontserbatzea, eta balio horiek hobetzeko eta kontserbatzeko jarduerak soilik baimentzea.
- **Babes-eremua:** lurzorua degradatzeko eta galtzeko arrisku handia duten eremu handiak. Helburua: Zona horietako lurzorua eta ziklo hidrológicoa babestea eta hobetzea, lurzoru-galerak murrizteko eta zuhaitz-azalera handitzeko jarduerak sustatuz.
- **Mendi Babesle Eremua:** Ekoizpen-muga handiak dituzten eremuak, non gomendagarria den zuhaitz-masak egotea, lurzorua edo baliabide hidrikoak babesteko arrisku-faktoreak daudenean. Helburua: Eremu horietako nahiz ibaian behera dauden eremuetako estaldura edafikoa eta baliabide hidrikoak babestea.
- **Abeltzaintza-erabilerako eremua:** abeltzaintza-erabilera duten eremuak, produktibitatearen, larrearen kalitatearen eta aprobetxamendu-ohituren arabera. Helburua: Eremu horietako abeltzaintza-enpleguaren alde egitea, haien ekoizpen-baldintzak hobetuz eta erabilera hori ingurune naturalaren beharrezko babesarekin bateragarri eginez.
- **Baso-erabilerako eremua:** Erabilera nagusia basogintza duten eremuak, produktibitatea, zuhaitz-espezie egokiak erabiltzea eta aprobetxamendu-ohiturak direla eta. Helburua: Eremu horietako baso-enpleguaren alde egitea, haien ekoizpen-baldintzak hobetuz eta erabilera hori ingurune naturalaren beharrezko babesarekin bateragarri eginez.
- **Hiri-eremuak eta azpiegiturak:** Lareoko urtegia.

Natura 2000 Sarea

84/2016 Dekretuak Aralarko Parke Natural osoa Kontserbazio Bereziko Eremu (KBE) deklaratu du, ES2120011 kodearekin. Izendapen horren helburua da KBEan bermatzea Batasunaren intereseko habitat naturalak eta basafaunaren eta floraren basa-espezieen habitatak kontserbazio-egoera onean mantentzen edo leheneratzen direla. Habitat horiek Kontseiluaren 1992ko maiatzaren 21eko 92/43/EEE Zuzentarauan ezarrita daude, habitat naturalak eta basa-fauna eta -flora kontserbatzeari buruzkoan.

Dekretuak kontserbatu beharreko funtsezko bost elementu ezartzen ditu. Habitat eta espezie horientatik izendatu dute lekua edo interes berezikoak dira eskualde mailan eta/edo kontserbazio- eta kudeaketa-neurri aktiboak behar dituzte:

1. Baso naturalak eta erdinaturalak

- Pagadi azidofilo atlantikoak, *Ilex* oihanpea eta, batzuetan, *Taxus* oihanpea dutenak (*Quercion roboretraeae* o *Ilici-Fagenion*) (EBkod. 9120).
- *Quercus ilex* eta *Q. rotundifolia* artadi kantauriarra (EBkod. 9340).
- Pagadi basofiloak edo neutroak (G1.64).
- *Quercus robur* nagusitzen den harizti azidofiloak eta mesotrofoak (G1.86).

2. Haltzadi kantauriarra

- *Alnus glutinosa* eta *Fraxinus excelsior* baso alubialak (EBkod 91E0*).
- *Austropotamobius italicus*
- *Galemys pyrenaicus*
- *Mustela lutreola*

3. Larreak eta belar-formazioak

- Larre alpetar eta azpialpetar karedunak (EBkod 6170).

- *Festuco-Brometea* larre bizikor mesofitikoak eta mesoxerofitikoak kare-substratuen gainean (EBkod 6210).
- *Nardus*, duten belar-formazioak, espezie ugariarekin, eremu menditsuetako silize-substratuen gainean (EBkod 6230*).
- Lautada-ertzetako eta estai menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofo higrofiloak (EBkod 6430).
- Behe-altitudeko sega-belardi pobreak (EBkod 6510).
- *Cladium mariscus* kare-zohikaztegiak (EBkod 7210*).
- Trantsizio-zohikaztegiak eta istingak (EBkod 7140).
- Larre menditarretako flora

4. Komunitate harkaiztarrak

- Flora harkaiztiarra
- Intereseko fauna espezieak: *Gypaetus barbatus* y *Chionomys nivalis*

5. Kiropteroak

Funtsezko elementu horietako bakoitzerako azken helburuak eta helburu operatiboak ezartzen dira, horiek mantentzeko edo, hala badagokio, beren banaketa-eremu naturalean kontserbazio-egoera onean berrezartzeko helburu orokorraren barruan.

Helburuak hauek kontuan hartuta, ES2120011 Aralar Kontserbazio Bereziko Eremuaren izendapenean funtsezkotzat jotzen diren Batasunaren intereseko habitatei eta espezieei buruzko erregelamendu-mailako kontserbazio-arauak formulatzen dira.

Inguru sozioekonomikoa

[Demografia (egitura eta mugimenduak), sektore ekonomikoak eta enplegua, hirigintza-plangintza, kultur ondarea (kultura-ondasunak, aztarnategi arkeologikoak, abelbideak...)]

Kultura-ondarea

Euskal Kultura Ondarearen Zentroaren datuen arabera, Enirio-Aralarren katalogatutako kultura-ondasunak 29 dira. Horietako gehienak megalitoak dira, baina haitzuloetako aztarnategi batzuk ere daude katalogatuta. Gainera, gaur egun katalogaziorik ez duten 40 elementu osagarri buruzko informazioa ematen du ere. Gehienak elementu arkeologikoak dira, batez ere burdinola zaharrekin edo megalitoekin lotutakoak. Beste zati bat eraikitako elementuei dagokie; elementu horiek guztiak Buruntzintzunen egon zen meatzearekin lotuta daude.

Urtero prospekzio-lanak egiten dira, eta orain arte 2.500 egitura identifikatu ahal izan dira, mendilerroaren iraganeko aprobeixamenduarekin eta okupazioarekin lotuta. Elementu horiek gehienak Enirio-Aralarko artzaintza garai batean antolatzeke balio izan zuten korten barruan daude. Kortak edo "saroiak" erdiko mugarri edo "austarri" baten inguruan zirkulu formako egiturak dira, artzaintza antolatzeke erabiltzen zirenak (gauetz ganadua espazio horien barruan gordetzen zen, eta egunez, berriz, mendiaren gainerakoan bazkatu zezaketen). Kortan lursaila Mankomunitatearen jabetzakoa bazen ere, jabeek kudeatzen zituzten, eta barnean abeltzaintza-jarduera garatzeko beharrezkoak ziren elementuak eraikitzen zituzten (txabolak, erraiak...). Gaur egungo saroi gehienak korta historikoen barruan daude. Enirio-Aralarren 80-90 korta tradizional inguru daudela kalkulatu da, eta horrek mendilerroko artzaintzaren garrantzi historikoaren berri ematen du. Horietako batzuetan austarria ezaguna da, baina beste batzuetan erreferentzia bakarra izena da.

Enirio-Aralarko toponimiaren balio kultural, historiko eta linguistikoa ere nabarmendu behar da, mendeetan zehar giza komunitateen arteko harreman sakona islatzen baitu, artzaintza-jarduerari eta paisaiari estuki lotuta.

Erabilerak

a. Abeltzaintza

Landarediari eta habitatei buruzko atalean adierazi den bezala, Mankomunitatearen lurraldearen zatirik handiena mendiko abeltzaintza-jarduera tradizionalarekin lotutako larre-habitatei dagokie.

Enirio-Aralar Mankomunitateak larreen eta txabolen ordenantza bat du (2017ko maiatzaren 16ko GAO), Enirio-Aralar larreak eskuratzeko baldintzak arautzen dituena.

Emakidek 10 urteko iraupena izaten dute gehienez, eta bi urtean behin berrikusiko dira, baldintzak betetzen direla bermatzeko.

Abeltzainek abenduaren 15a baino lehen egiten dute mendilerroa igo nahi duten abereen eskaera. Mankomunitateak, eskabideak larreei buruz ezarritakoaren arabera aztertu ondoren, Mendi eta Habitaten Kudeaketa Zerbitzura eramaten ditu. Zerbitzu horrek egiaztatzen du ustiategi eskatzaile bakoitzak badituela eskatutako animaliak, eta ez daudela lekuz aldatzea eragozten duten osasun-murrizketen mende. Horretarako, Enirio-Aralarko larre-aprobetxamenduaren urteko plana egiten du.

2024an 144 ustiategiri Aralarko larreak erabiltzeko baimena eman zitzaizkien. 2002. urtearekin alderatuta, azia larriko abelburuek (batez ere zaldiak) hazkunde nabarmena izan dute, eta ardi-buruen kopuruak, berriz, beherakada neurritsuagoa izan du.

Ustiategiaren proportzio handi bat txikia da; beraz, ustiategiaren erdiak animalia-unitate guztien % 10 inguru dira. Aitzitik, 40 UA baino tamaina handiagoko 37 ustiategi baino ez dira zenbatu, hau da, UA guztien % 60 baino gehiago. Animalia Unitateen adierazlea kontuan hartuta, ikusten da beren osieran ardiak dituzten ustiategiak gainerakoek baino batez besteko tamaina nabarmen handiagoak dituztela. Aitzitik, zaldiak bakarrik dituzten ustiategiak gainerako ustiategiak baino tamaina txikiagoa dute, eta behiak sartzen dituztenek, berriz, Enirio-Aralar erabiltzen duten ustiategi guztien batez bestekoaren antzeko garrantzia dute UAri dagokionez.

2002tik Enirio-Aralarren baimendutako azia-eroldaren bilakaerak erakusten du ardi-kopuruak behera egin duela eta azia gora egin duela. Aztertutako aldiaren hasieran eta amaieran (2002 eta 2024) espezie bakoitzari dagokion UAren ehunekoari dagokionez, ardi-aziendaren beherakadaren eta behi- eta zaldi-aziendaren gorakadaren garrantzia ikusten da. Hala eta guztiz ere, UA baliokideei dagokionez, ardi-aziendak gaur egun Enirio-Aralarren du nagusitasuna. Azia-mota bakoitzak beste erabilera bat ematen dio espazioari. Horrela, ardi-aziendak mendilerroan duen banaketa ezin hobeto mugatuta dago, talde bakoitza txabola batekin eta ibilera zehatz batekin lotzen baita.

Azia nagusia libre ibiltzen da zerran, eta artalde batzuen eta besteen arteko elkarrekin erregulatzen ditu bakoitzak erabiltzen dituen larreak. Ur-puntuak ere erabakigarriak dira haien banaketarako. Erabilera zuzendurik ezak larre-habitaten kontserbazio-arazoak ekar ditzake, azia eremu jakin batzuk erabili eta beste batzuk baztertu nahi dituelako. Espazioaren kudeaketak, azken urteetan, animalien kargak orekatzea izan du helburu, eta, horretarako, otadiak eta iratzeak garbitu ditu eta gutxi erabiltzen diren eremuetan (askak, gatzak...) erakurpen-puntuak jarri ditu. Abereak mendian egoten dira maiatzean larreak irekitzen direnetik urrira/azarora arte. Hala ere, espezie guztien igoera- eta jaitsiera-erritmoa desberdina da, nahiz eta guztien maximoa uztailan izan.

Enirio-Aralarko abeltzaintza-erabilerarako ekipamendu nagusiak honako hauek dira:

- Txabolak: zerran abeltzaintza-erabilerako 41 txabola daude. Horiek Enirio-Aralar Amankomunazgoarenak dira eta ardi abeltzain profesionali ematen zaizkie emakida-erregimenean. Artzainek txabola baten emakidadun izateko bete behar dituzten betekizunak eta baldintzak lehen aipatutako Larre eta Txabolen Ordenantzaren ezaugarriak dira. Txabola gehienak azken 30 urteetan berriak dira, baina beste batzuk egoera prekarioan daude.
- Gaztandegiak. Txabola batzuetan (9) osasun-baldintza egokietan egiteko espazioak prestatu dira. Gaztandegiko txabolek toki egokiak eta jete-gela batzuk dituzte.
- Urari lotutako ekipamenduak: deposituak, uraskak eta eroanbideak.
- Maneiu-mangak: Animaliak maneiatzeko sei mahuka daude. Horietako bat, Lareo inguruan kokatua, hondatuta dago eta ez du erabilerarik. Gainera, Naparren parasitoak kentzeko baimuontzi zaharra noizean behin erabiltzen da horretarako. Gaur egun, mahuka txiki bat eraikitzen ari dira Ataburun.
- Parasitoak kentzeko baimuontziak: Lehen bi baimuontzi eraiki ziren sarnaren tratamenduetarako. Ondoren, urperaketa bidez utzi ziren tratamenduak. Gaur egun, Napar baimuontzia ez da erabiltzen baimuontzia eraikitzeko.
- Sarbideak: Ibilgailuentzako sarbideak daude Ataundik Martinsatoeko lepoatik, Nafarroatik Errenagatik eta Amezketatik Ondarroatik. Martinsatoeko lepoaren eta Errenagaren arteko sarbideak pista baten bidez konektatuta daude, eta pista horretatik hainbat besotatik hainbat saretara abiatzen dira. Amezketatik Ariñaterako sarbidea dago, eta puntu horretatik aurrera, zoru oso ona denez, Buruntzintzuna eta Arritzagara iristeko aukera ematen du.

b. Basogintza

Enirio-Aralarko baso-azalera 662 ha-koa da, batez ere eremuaren hegoaldean kontzentratzen da eta eremuaren % 19,70 hartzen du.

la guztiak pagadiak dira (411 ha pagadi azidofiloak eta ia 200 ha pagadi basofiloak), baina badira konifero-sail batzuk ere (Larix sp., Pseudotsuga menziesii eta Picea abies), 1990 eta 2002 bitartean eginak. Pagadiaren azken aprobetxamenduak 1986an eta 1989an egin ziren, hurrenez hurren. Guztira, 7 223 oin eta 3 071

metro kubiko egur kendu ziren. Harrezkero, mendi horretako pagadiak ez dute basoetan inolako esku-hartzerik izan, LIFE Baccata proiektuaren esparruan egin ziren mozketak izan ezik, koniferoen birpopulaketetan hagin eta soilketa erlatiboan gainera lehiakortasuna ezabatzeke.

Pagadiak, oro har, gaztetasun itxura du, eta pagadi zahartu gutxi daude. Hala ere, gazte horiek erlatibotzat har daitezke, pagoa gehienak anduien agerraldietatik baitatoz. Andui horiei adin handia egotzi behar zaie, baso horrek iraganean izan zuen erabilera handiagatik: baso baxuak maiz moztea egurra eta ikatza lortzeko. 2002. eta 2004. urteen artean pagoa birpopulatu zen, Enirioko mendietan pagadiaren azalera handitzeko eta malda handiko eremuetako lurzorua higaduratik babesteko. Birpopulatu horietako batzuk egoera txarrean daude, baina gehienak eraginkorrak izan dira eta aurrera egitea lortu dute. Baso-berritze horiek ez dute inolako baso-tratamendurik jaso oinen dentsitatea murrizteko. Batzuetan, masa lodiak daude, zuhaitzen artean lehiakortasun handia dutenak. Lehiakortasun handiagatik eta/edo hautaketa naturalagatik, birpopulatu horien barruan ikus daiteke oin batzuk baztertzeko eta beste batzuk menderatzen hasi direla.

c. Erabilera publikoa eta aisia

Aralar ezinbesteko erreferentzia-puntua da euskal mendi-ibilietarako eta mendizaletasunerako, oro har, eta, bereziki, Gipuzkoarako, Txindoki, Ganbo, Putterri, Autza, Irumugarrieta eta antzeko gailurren erakargarritasunari esker. Gainera, EAeko eremu karstiko nagusietako bat da, eta, beraz, jarduera espeleologikoa beti izan da garrantzitsua. Mankomunitatearen barruan, eskalada-eremu bakarra dago, Arritzaga-Muitzen. Hala ere, jarduera debekatuta dago, arriskuan dagoen hegazti-fauna dagoelako. Txindokiko iparraldean ere geldialdia egiten da, nolahi ere, Mankomunitateetik kanpo. Mendilerroko hainbat gunetan egiten da amildegia, baina Enirio-Aralar barruan Arritzagan bakarrik (baina jarduera Mankomunitatearen lurretan baino ez da hasten).

Espazioaren beste erakargarri batzuk artzain-kulturarekin, monumentu megalitiko ugariekin eta euskal tradizio mitologikoarekin lotutakoak dira.

Horregatik guztiagatik, jolas-erabilerak pisu handia du Enirio-Aralarren. GFAk espazioko hiru sarrera nagusietan (Arritzaga, Lizarrusti eta Larraitz) instalatuta dituen kontagailuek horren berri ematen digute (hilero biltzen dute bisitarien kopurua):

2021	2022	2023
235.340	100.396	130.925

Mankomunitatearen barruan hainbat kirol-proba egiten dira. Horien artean, mendi-lasterketa hauek nabarmentzen dira: ehunmilak, Larraitz-San Miguel, 14 ordu, txirrita mendi ibilbidea, Zaldibiako mendi lasterketa; edo orientazio-probak (Rogaine zirkuitua).

Enirio-Aralarren hainbat bidezidor daude balizatuta, ibilbide luze (GR), ibilbide labur (PR) eta tokiko bidezidorrak (SL) barne. Gainera, seinaleztatutako hainbat ibilbide daude, Euskal Herriko Trail estazioak sustatuak. Guztiek dituzte seinale ugari, bai eta hainbat informazio-panel ere. Gipuzkoako Foru Aldundia bidezidorrak eta seinaleak mantentzeaz arduratzen da, Gipuzkoako Mendi Federazioarekin sinatutako hitzarmen baten bidez.

Sei babesleku daude, baina bakarra erabilera publikokoa, Igaratzen. Arritzagako sakanean bi gune daude botikinerako, eta, gainera aterpea eskaintzen dute. Bidezidorretan zehar prestatutako hainbat iturri ere badaude.

d. Ehiza eta arrantza

Enirio-Aralarren bi ehiza-babesleku daude: Lareo eta Aralar. Lehenengoak izen bereko urtegia hartzen du; bigarrenak, berriz, Mankomunitateko eremu ireki nagusiak hartzen ditu, eta Mankomunitatearen iparraldean Zaldibia, Abaltzisketa, Amezketa eta Tolosako (Bedaio) goiko aldeetatik hedatzen da.

Baso-eremuak Goierriko 8 Ehiza Kontrolatuko Eremuaren parte dira. Eremu horietan basurdea ehizatzen da, bost orban mugatutan uxaldiak eginez.

Bestalde, 2024ko Foru Aginduaren arabera (otsailaren 28ko 112/2024 Foru Agindua), Lareo heriotzarik gabeko arrantza eremua da (II. ERANSKINA URTEGIAK ETA HIL GABEKO ARRANTZA TARTEAK - Lareo urtegia. Epe baldioduna: apirilaren 1etik irailaren 30era).

IV.3.– Implikatutako lurralde-

esparruen ingurumen-balorazioa. Ingurumen-diagnostiko eta -unitate homogeneoak.

(Implikaturiko lurralde-esparruaren ingurumen-karakterizazioaren eta diagnostikoaren laburpena eta ingurumen-arazo nabarmenenen identifikazioa).

Ingurumen-karakterizazioa

[Hasierako agirian egin beharreko deskribapenaren laburpena, aztertutako ingurumen-faktoreen arabera egituratuta, plan edo programaren zehaztapenentzat faktore mugatzaileak izan daitezkeen ingurumen-alderdi eta arazo nabarmenenak modu berezian nabarmenduta (habitat eta espezien zatiketa, klima-aldaketa, beste eragin batzuk) (3000 karaktere)]

- Enirio-Aralarren elkarreagin luzeak gertatu dira ingurune naturalaren eta lurralde horretan historikoki garatu diren giza jardueren artean. Emaizta **natura-ondare baliotsua** da, neurri handi batean giza jardueren mende dagoena – Gizateria –, eta **kultura-ondare baliotsua** – Kultur Parkea –, Aralar erabili duten giza gizarteek egindako ekarpenen ondorioz. Lurralde honek ondare-balio garrantzitsuak ditu, bai ikuspegi "naturaletik", bai "kulturaletik".

- Horrela, Euskal Herrian deklaraturako lehenengo parke naturaletako baten parte da. Natura 2000 sare ekologikoan sartzeak Europan biodibertsitatea babesteko eta leheneratzeko duen garrantzia aitortzen du. Abeltzaintzaren mendeko belar-formazioetan, sastrakadiak agertzen dira. Basoek, bestalde, egitura homogeneizatua dute, hartzen duten biodibertsitatea mugatzen duena eta asalduren aurrean kaltebera bihurtzen dituen, eta horiek seguruagoak dira aldaketa globaleko testuinguru batean.

- Aberatsa izan arren, Aralarko **kultura-ondareari** buruzko ezagutza mugatua da. Ondare megalitikoari arreta handia eskaini zaio, eta elementu eta egitura historikoak, berriz, ez dira hain ezagunak. Horietako asko korta historikoak deiturikoei lotuta daude (oraindik 11 geratzen dira Mankomunitatean, Amezketako Udalaren jabetzakoak), eta espazio horietatik antolatu zen lurralde horretako okupazioa eta kudeaketa, duela gutxira arte. Ondare megalitikoaren zati handi batek babes-erregimen bat du, baita zenbait aztarnategi arkeologiko ere. Garai historikoetako ondarearen babes-maila txikia da, eta elementu gutxi batzuetara mugatzen da.

- Enirio-Aralarko egungo erabilera nagusiak abeltzaintza, aisialdia edo erabilera publikoa eta natura-ingurunearen kontserbazioa dira. **Abeltzaintza da habitat eta paisaietan eragiten duen bektore nagusia**, nahiz eta etengabe aldatzen den. Azken hamarkadetan azienda nahiko egonkor mantendu bada ere, espezieen arteko pisua nabarmen aldatu da. Espezie bakoitzak lehentasun zehatzak dituzenez, animalien eta landarediaren arteko interakzioa aldatu egin da. Aldaketa horretan laguntzen duten beste faktore batzuk honako hauek dira: abereen erabilera aldatzea, ganadua denboraldi laburragoetan egoten delarik mendian, zuzendutako artzaintzaren galera eta ganaduaren landartarasuna, animalien hobekuntza genetikoarekiko alderantziz proportzionala dena.

- Azken hamarkadetan, Mankomunitateak eta GFAk ahalegin handia egin dute **abeltzaintza-erabilera** **ekipamenduak** hornitzeko eta hobetzeko. Txabola gehienek bizigarritasun- eta lan-baldintza egokiak dituzte. Sarrera gutxi izateak edo horietako asko prekarioak izateak lan- eta segurtasun-baldintza negatiboak eragiten ditu abeltzaintza-jarduerara garatzeko. Ura biltzeko, biltzeiratzeko eta banatzeko ekipamendu-sare handiak abeltzaintzaren egungo eskariei erantzutea ahalbidetzen du, baina badirudi komenigarria dela hori hobetzea klima-aldaketaren testuinguruan.

- Enirio-Aralar **osasan-arrisku handiko** lurraldea da, herri-erabilera duen heinean. Bertan, ustiategi desberdinetako artaldeak eta epizootien eramaile izan daitezkeen basa-fauna elkartzen dira. Gainera, Nafarroarekin muga egiten du, non animalien osasan-kanpainak eta -planak Gipuzkoan aplikatzen direnen bestelakoak izan baitaitezke, eta, beraz, haien arteko koordinazioa bultzatu behar da.

- Erabilitako ereduak eta "in situ" egindako behaketek **ez dute aziendak ingurune naturalean sortutako arazo garrantzitsurik** hautematen, eta, nolana ere, egoera puntual eta oso lokalizatuetara mugatzen dira (kutsadura lausoa, lurzorua galera edo eutrofizazioa, gehiegizko larratzea...). Ereku batzuetan, larratze eskasa da larreak sastrakatzeko prozesu garrantzitsuenen kausa.

- Aralar mendilerroa, baina bereziki Enirio-Aralar, mendizaleek **aisialdirako** erabiltzen dute. Bidezidor balizatuen eskaintza zabala dute, erabilera zati handiena bideratzen dutenak, eta hainbat iturri eta babeslekurekin osatzen dira, baina bakar bat da erabilera publiko librekoa. Gainera, txabolen sarreran ataurre bat jarri da, neguan aterpe gisa

erabil daitekeena. Ez dago mendizaleei ostalaritza-zerbitzuak eskaintzen dizkien ekipamendurik, fonda edo babesleku motarik, Euskal Herriko beste mendi-eremu batzuetan ez bezala, hala nola Gorbeian edo Urbian. Aisialdi-erabilerarekin lotutako arazoak puntualak dira, eta horietako batzuetan gertatzen diren higadura-prozesuak nabarmentzen dira. Ibilaldiekin eta mendizaleekin doazen txakurrak kontrolatzeak arazoak sortzen ditu abeltzaintza-erabilerarekin. Zaintza-txakurrak anekdotikoak dira gaur egun Enirio-Aralarren, baina haien erabilera orokortzen bada, gatazkak sor daitezke espazio horren aisialdi-erabilera handiarekin.

-Enirio-Aralarrek eginkizun garrantzitsua du **klima-aldaketa** arintzeko, lurzorua eta baso-biomasa oso karbono-izakin handiak biltzen baititu. Premiazkoa da habitaten eta jardueren erresilientzia indartzea egokitze-estrategien esparruan.

-Enirio-Aralar ekosistemek hainbat zerbitzu ekosistemiko ematen dizkiote gizarteari. Bi sistemaren **hauskortasuna** nabarmentzen da: **lurzoruari** lotutakoa, ekosistemen produktibitatearen arduraduna, biodibertsitaterako euskarria, uraren, mantengaien eta klimaren zikloaren erregulazioa, eta **sistema karstikoari** lotutakoa. Azken horren mende daude inguruko biztanleriaren zati handi bati ura ematen dioten iturburuak. Bi sistema horien hauskortasunak eta ematen dituzten zerbitzuen garrantziak horiek mantentzea eta hondatzea saihesteko neurriak hartzea behartzen dute.

Ingurumen-unitate homogeneoen definizioa eta balorazioa

(Hasierako agiriak zehaztutako lurraldearen ingurumen-unitate homogeneoen informazioaren eta balorazioaren laburpena, eta harrera-gaitasunaren analisia planak edo programak aurreikusitako ezarpenen edo erabileren arabera).

Unitate-zk.: 1

Izena: Abeltzaintza-eremua

Azalpena (500 karaktere): Eremu zabala bat da (2 380 ha inguru). Abeltzaintza-erabilerak dira nagusi, eta txabola eta abeltzaintza-erabilerako ekipamendu gehienak hartzen ditu..

Balorazioa (500 karaktere): Eremu horren kudeaketa abeltzaintza-erabilera mantentzera bideratuta egongo da, eta, horretarako, egungo ekipamenduak mantendu beharko dira, bai eta ekipamendu berri batzuk eraiki ere. .

Unitate-zk.: 2

Izena: Baso Eremua

Azalpena (500 karaktere): Eremuaren hegoaldean dago, 730 ha hartzen ditu

Balorazioa (500 karaktere): Eremu horretan, gehienbat, basoak daude, eta haien xedea da masa horiek mantentzea eta haien naturaltasuna handitzea, ematen dituzten ingurumen-onurak maximizatzeke. Horretarako, intentsitate txikiko hainbat baso-jarduera egingo dira, dauden basoen baso-ziklo genetikoak bizkortu ahal izateko.

Unitate-zk.: 3

Izena: Trantsizio eremua

Azalpena (500 karaktere): Abeltzaintza- eta baso-eremuen artean dauden hainbat eremu, 260 ha inguruko azalera hartzen dute orotara, larre-, sastrakadi-, arantzadi-, zuhaitzi- eta harkaitz-mosaiko batek okupatuak

Balorazioa (500 karaktere): Bi eremuen arteko trantsizio-funtzioa dela eta, oso komunitate interesgarria du, bi inguruneetan komunak diren elementuak dituen. Eremu horien kudeaketa eremu hori definitzen

duzen ezaugarriak mantentzera bideratuta egongo da, eta, beraz, batzuetan beharrezkoa izango da jarduera lokalizatuak egitea eremu horiek irauteko. Jarduketa horiek baso- edo abeltzaintza-eremuetan egiten direnak baino intentsitate eta hedadura txikiagokoak izango dira.

Unitate-zk.: 4

IzenaLareoko urtegia

Azalpena (500 karaktere): Azpiegitura hori (23 ha) Mankomunitatearen barruan dago, baina ura biltegiratzera bideratuta dago, Oria ibaiaren arro neurtuan erabiltzeko, Mankomunitatearen lurraldetik kanpo.

Balorazioa (500 karaktere): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Plan edo programak Natura 2000 Sarean izan dezakeen eraginaren balorazio espezifiko

[Hasierako agirian egindako balorazioa laburbilduko da, dekretuaren 8.1.m) artikuluan adierazitakoarekin bat etorriz. Zentzu horretan, 92/43/EEE Habitategi buruzko Zuzentarauaren 6. artikulua 3. eta 4. paragrafoen xedapenei buruzko metodologia-gidan, «bahetzea» 1. fasean, xedatutakoa jarraituko da (2.000 karaktere)].

Esan bezala, Mankomunitate osoa Aralar KBE (ES2120011) Natura 2000 Sareko gunearen barruan dago, zeina maiatzaren 31ko 84/2016 Dekretuaren bidez izendatu baitzen.

Ildo horretan, azpimarratu behar da Enirio-Aralarko Plan Orokorren helburua, hain zuzen ere, Enirio-Aralarko ondare-eremuak mantentzeko, leheneratzeko eta balioztatzeko irizpideak definitzea dela – besteak beste, Aralarko KBE izendatzeko arrazoi izan ziren habitatak eta espezieak –, bai eta helburu horretarako behar diren programak definitzea ere.

Nolanahi ere, eremu estrategiko bakoitzerako zehazten diren gidalerro eta jarduketek ondorio positiboak zein negatiboak izan ditzakete Natura 2000 espazioan, eta hori xehetasunez aztertuko da ingurumen-azterketa estrategikoan. Gogora ekarri behar da KBEen izendapenaren helburua dela espezieen habitat eta habitat mota jakin batzuk kontserbazio-egoera onean mantentzea eta/edo leheneratzea, haien banaketa-eremu naturalean. Ildo horretan, egindako diagnostikoaren ondorio nagusien artean, bereziki azpimarratzen da larre-habitaten kontserbazio-egoera, mendiko abeltzaintza-jarduerarekin lotura estua dutenak, hain zuzen. KBEaren kontserbazio-helburuen dokumentuaren arabera, Aralarko larre-habitaten kontserbazio-egoera ona da (nahiz eta “ez egokia” den eskualde biogeografikoari dagokionez); nola nahi ere, KBEaren analisia egin zenetik (2014) igaro den denbora kontuan hartuta, egokitzen jo da berrikuspen bat egitea, eta, helburu horrekin, sastrakadien kontserbazio-egoera aztertu da (larre-habitaten kontserbazio-egoeraren adierazle dena), 2002 eta 2022ko ortoargazkien konparazio kualitatiboaren bidez. Ikusten denez, nahiz eta ezin den baieztatu sastrakatzeko prozesua orokorra denik, eremu garaienen inguruan sastrakatzeko prozesu desberdinak daude. Basoko BIHei dagokienez, pagadietan egindako azterketen arabera, haien egiturak homogeneotasun handia du, kontserbazio-egoera desegokia adierazten duena.

Horregatik, Enirio-Aralarko Plan Orokorra Aralar KBEko larre- eta baso-habitatak mantentzeko eta/edo lehengoratzeko gidalerroak eta/edo jarduketa-programak proposatuko ditu.

Bukatzeko, gogorarazten da Eusko Jaurlaritzak 2024ko urtarrilaren 31ko Ebazpenaren bidez hasiera ematen diola indarrean dagoen NBAPa (168/1994 Dekretua) eta Natura 2000 Gunearen plangintza (84/2016 Dekretua) ordezkatuko dituen NBAP berri bat egiteari. Komenigarria litzateke Enirio-Aralarko Plan Orokorra NBAP berri horren eskutik joatea, baina izapidetze-denborak bat ez datozen heinean, NBAP berria izan arte, Enirio-Aralarko Plan Orokorra

bermatu beharko du planteatzen diren jarraibideak eta jarduketa-programak indarrean dagoen NBAPtik eta Aralar KBE izendatzen duen maiatzaren 31ko 84/2016 Dekretutik eratorritako gidalerro, araudi eta erregulazioekin koherenteak direla.